

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Ірина ЗАВГОРОДНЯ

аспірант кафедри цивільного права та процесу
Харківського національного університету
внутрішніх справ
zsm14@bk.ru

УДК 347.2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПОРІВ ПРО ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРУ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ЧАСТКИ У СПАДЩИНІ

Розмір обов'язкової частки у спадщині може бути зменшений судом з урахуванням відносин між спадкоємцями, які мають право на обов'язкову частку у спадщині, та спадкодавцем, а також інших обставин, що мають істотне значення (п. 2 ч. 1 ст. 1241 Цивільного кодексу України (ЦК України)).

Цивільні справи про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині відрізняються складністю та неоднаково застосовуються у судовій практиці. Питання, пов'язані із судовим розглядом спорів про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, не були предметом спеціальних наукових досліджень. Учені розглядали переважно юридичну природу обов'язкової частки у спадщині, її місце в системі спадкового права, а також правові підстави зменшення розміру такої частки (Ю.О. Заїка, С.Я. Фурса, О.Є. Кухарев, Є.О. Рябоконь, О.П. Печений, Л.В. Козловська, Я.В. Ковальчук), а відтак, мета статті полягає у з'ясуванні процесуальних особливостей розгляду спорів про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, а також формулюванні висновків і пропозицій, які забезпечували б єдність судової практики.

Насамперед зазначимо, що досліджувана категорія справ розглядається згідно з правилами позовного провадження, адже

їх основою є спір про визначення розміру частки у спадщині одного зі спадкоємців. Відповідний позов може бути пред'явлений до суду лише після відкриття спадщини, з яким матеріальний закон пов'язує день смерті спадкодавця або день, з якого він оголошується померлим.

Спадкові справи завжди стосуються відносин, що тривають, оскільки перший етап спадкових правовідносин – відкриття спадщини, її прийняття, оформлення спадкових прав як основних юридичних фактів спадкового права – розділені у часі, причому проміжок часу між цими юридичними фактами може становити від кількох місяців до десяти років [1, 143]. Зауважимо, що на формування змісту позовних вимог впливає час звернення до суду. Зокрема, у разі подання позову після спливу строку для прийняття спадщини і видачі свідоцтва про право на спадщину, крім зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, позивач має ставити питання і про визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину, виданого нотаріусом.

Позивачем у справі про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині є спадкоємець за заповітом або законом. Матеріально-правовий інтерес останнього у спірних правовідносинах зумовлений такою обставиною: якщо зменшується частка

обов'язкового спадкоємця відповідно збільшується розмір спадкової частки позивача.

На нашу думку, відказоодержувач не може бути позивачем у спорах, які розглядаються, через відсутність юридичної (як матеріальної, так і процесуальної) заінтересованості. Відказоодержувачем є особа, на користь якої відповідно до змісту заповіту покладено обов'язок вчинення спадкоємцем певної дії майнового характеру. Згідно з ч. 3 ст. 1238 ЦК України спадкоємець, на якого заповідачем покладено заповідальний відказ, зобов'язаний виконати його лише у межах реальної вартості майна, яке перейшло до нього, з вирахуванням частки боргів спадкодавця, що припадають на це майно. Причому обов'язковий спадкоємець закликається до спадкування тоді, коли відповідно до змісту заповіту позбавлений спадщини, що означає неможливість обтяження частки такого спадкоємця заповідальним відказом. Відтак, зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині не вплине на права відказоодержувача, що свідчить про відсутність у нього інтересу. Водночас суб'єктивною передумовою права на звернення до суду в юридичній літературі називають процесуальну заінтересованість особи [2, 228].

Разом з тим, як зазначає О.Є. Кухарев, з позовом про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині може звернутися і виконавець заповіту. Він діє в даному випадку всупереч інтересам спадкоємця, який має право на обов'язкову частку у спадщині, проте, керуючись волею заповідача [3, 166–168]. Така точка зору вбачається спірною, адже виконавець заповіту не має матеріально-правового інтересу, оскільки не є спадкоємцем, і зміна розміру часток у спадщині інших спадкоємців жодним чином не впливає на його права та обов'язки.

У виконавця заповіту відсутня і процесуальна заінтересованість, під якою розуміють функціональну ознаку особи, яка бере участь у справі та прагне досягти певного процесуального результату у формі відповідного судового рішення, що відповідає функціональному призначенню участі цього суб'єкта у розгляді й вирішенні цивільної справи [4, 13]. Так, серед повноважень виконавця заповіту встановлено його обов'язок

забезпечення одержання частки у спадщині особами, які мають право на неї (п. 6 ч. 1 ст. 1290 ЦК України). Отже, звернення до суду із позовом про зменшення частки обов'язкового спадкоємця прямо суперечитиме функціональному призначенню виконавця заповіту у матеріальних правовідносинах. За таких обставин виконавець заповіту не має права звернутися до суду із позовом про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині та не може виступати позивачем у вказаних спорах.

У ст. 1241 ЦК України передбачено закритий перелік осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині. Йдеться про можливість пред'явлення позову про зменшення розміру такої частки лише до малолітніх, неповнолітніх, повнолітніх непрацездатних дітей спадкодавця, його непрацездатних батьків та непрацездатної вдови (вдівця). Крім того, необхідною умовою залучення зазначених осіб як відповідачів у справі є прийняття ними спадщини у визначеному законом порядку, а саме: постійне проживання із спадкодавцем на час відкриття спадщини (ч. 3 ст. 1268 ЦК України) або подання нотаріусу заяви про прийняття спадщини (ч. 1 ст. 1269 ЦК України). Це зумовлено тим, що спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині є правом, а не обов'язком спадкоємця. Відтак, якщо останній не реалізував своє суб'єктивне право на прийняття спадщини, вважається, що він відмовився від нього. Отже, немає жодних підстав зменшувати те, від чого особа відмовилася та фактично не набула. Крім того, має бути враховане положення ч. 4 ст. 1268 ЦК України, згідно з яким малолітня, неповнолітня, недієздатна особа, а також особа, цивільна дієздатність якої обмежена, вважаються такими, що прийняли спадщину, крім випадків відмови від неї.

Щодо підсудності цивільних справ про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, то в процесуальному законі безпосередньо не визначено суду, до якого необхідно подавати відповідний позов. У такому разі застосовується загальне правило підсудності, визначене ст. 109 Цивільного процесуального кодексу України (ЦПК України) – за місцезнаходженням відповідача.

Водночас зазначимо, що до набрання чинності ЦК України законодавство не передбачало можливості зменшення обов'язкової частки у спадщині, розмір якої імперативно визначався ст. 535 ЦК УРСР 1963 року. Між тим, за правилом дії закону у часі суд може зменшити таку частку щодо спадщини, яка відкрилася після 1 січня 2004 року. Як передбачено в п. 5 Прикінцевих та перехідних положень ЦК України, правила книги шостої ЦК України застосовуються також до спадщини, яка відкрилася, але не була прийнята ніким із спадкоємців до набрання чинності ЦК України. Таким чином, норми п. 5 Прикінцевих та перехідних положень ЦК України слід розуміти так, що правила книги шостої ЦК України можуть бути застосовані лише до спадщини, яка відкрилася після 1 липня 2003 року і не була прийнята ніким зі спадкоємців, право на спадкування яких виникло відповідно до норм статей 529–531 ЦК УРСР [5].

Найбільш складним питанням є формування предмета доказування у спорах про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, адже відповідна норма матеріального права має відносно визначену диспозицію. Така норма не містить вказівок на юридично значимі факти, а оперує узагальнюючими поняттями. Очевидним недоліком вказаної юридичної конструкції є те, що законодавець навіть не навів приблизних орієнтирів щодо підстав ухвалення відповідного судового рішення, залишивши це питання виключно на розсуд суду. Слід зауважити також, що підстави зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині є основним елементом предмета доказування у таких спорах.

Умови застосування п. 2 ч. 1 ст. 1241 ЦК України, на думку Ю.О. Заїки, майже повністю залежать від суддівського бачення конкретної справи, а безмежність таких оціночних понять навряд чи сприятиме єдності судової практики і буде гарантією виключення зловживань з боку суддівського корпусу [6, 202]. Верховний Суд України серед обставин, що слід визнавати підставою для зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині, називає майновий стан спадкоємця (п. 19 постанови Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 року № 7

«Про судову практику у справах про спадкування» [7]). Аналіз судової практики з окресленого питання свідчить про труднощі, які виникають при визначенні таких підстав.

Наприклад, рішенням Ізяславського районного суду Хмельницької області зменшено розмір обов'язкової частки у спадщині у зв'язку з тим, що позивач у справі власними силами і за власні кошти провів внутрішню перебудову та добудову спадкового житлового будинку, здійснив його газифікацію, побудував сарай. Апеляційний суд, скасовуючи вказане рішення першої інстанції, зазначив, що проведення внутрішньої перебудови та добудови спадкового житлового будинку, його газифікація та побудова сараю не є обставинами, що мають істотне значення в контексті п. 2 ч. 1 ст. 1241 ЦК України. З огляду на це у позові про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині було відмовлено за безпідставністю [8].

З урахуванням того, що зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині може порушити права осіб, які за станом здоров'я або віком потребують матеріальної допомоги, підстави для зменшення такої частки мають бути об'єктивними та належним чином обґрунтованими в судовому рішенні. У зв'язку з цим недостатньо лише вказівки на те, що певна обставина є підставою для ухвалення відповідного рішення. Також необхідно вказати на те, яким чином зазначена обставина істотно впливає на характер спірних правовідносин. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ роз'яснив, що такі обставини мають оціночний характер та підлягають встановленню судом у кожному окремому випадку, зокрема, ними може вважатись тривала відсутність спілкування між спадкодавцем і спадкоємцем, неприязні стосунки, зумовлені аморальною поведінкою спадкоємця, тощо [5].

Зокрема, серед підстав для зменшення обов'язкової частки у спадщині в юридичній літературі називають: 1) невідтримання спадкоємцем зв'язків із спадкодавцем; 2) погане поводження з останнім; 3) нездійснення належного догляду [9, 383]; 4) аморальна поведінка обов'язкового спад-

коемця щодо спадкодавця та інших спадкоємців; 5) виокремлення спадкоємцю певної частки майна ще за життя спадкодавця [10, 136–137]; 6) перешкоджання здійсненню права на обов'язкову частку у спадщині можливості передати спадкоємцю за заповітом майно, яким спадкоємець, який має право на обов'язкову частку у спадщині, за життя не користувався, а спадкоємець за заповітом використовував його для проживання [11, 92].

Як свідчить судова практика, суди зменшують розмір обов'язкової частки на підставі таких обставин: ненадання відповідачем допомоги спадкодавцеві, який через похилий вік та стан здоров'я потребував стороннього догляду [12]; фактичне припинення шлюбно-сімейних стосунків між відповідачем та спадкодавцем та їх окреме проживання [13]; спадкодавець та відповідач (відповідно батько та син) протягом тривалого часу не спілкувалися внаслідок зловживання останнім спиртними напоями, крім того, син не поважав та ображав батька [14]; відповідач не надавав допомоги спадкодавцеві (своєму батьку) та взагалі не спілкувався з ним [15].

У ст. 1241 ЦК України, як зауважує З.В. Ромовська, не передбачено можливості збільшення розміру обов'язкової частки у спадщині. Це прикра прогалина, яка не була визначена через ейфорію від тих радикальних змін, що були внесені у цю статтю, а не принципова позиція. Прогалина у законі, як зазначено у ч. 2 ст. 8 ЦК України, може бути подолана за допомогою аналогії права. Тому немає жодних теоретичних перешкод до пред'явлення «обов'язковим» спадкоємцем позову до інших спадкоємців про збільшення розміру частки у спадщині. Позивачеві для задоволення позову слід довести, що його інтерес узгоджується із засадами справедливості, розумності, а тому й підлягає захисту [16, 116–117].

Таким чином, науковець визначає можливість збільшення розміру обов'язкової частки у спадщині через механізм аналогії права. З такою позицією важко погодитися, враховуючи наступне. У ст. 8 чинного ЦК України вперше закріплено спеціальні правила щодо використання аналогії закону та аналогії права при усуненні прогалин в ци-

вільному законодавстві. Аналогія права – це спосіб подолання прогалин у цивільному законодавстві, який застосовується у визначенні варіанта врегулювання цивільних відносин у разі неможливості використання аналогії закону і полягає у регулюванні цивільних відносин відповідно до загальних засад цивільного законодавства. Тобто у разі неможливості використання аналогії закону відносини суб'єктів цивільного права можуть ґрунтуватися на загальних засадах та значенні цивільного законодавства [17, 45]. Тож юридична справа вирішується на основі принципів права, які переважно закріплені у відповідних статтях Конституції України або в загальних положеннях законодавчих актів [18, 370]. На практиці аналогія права, на відміну від аналогії закону, є доволі рідкісним явищем [19, 91].

Аналогія не є самостійним джерелом права, до її застосування слід звертатися у випадку, якщо акти цивільного законодавства, договір або звичай ділового обороту не містять правила бажаної або дозволеної поведінки для такої ситуації, у тому числі відсутня навіть абстрактна норма, диспозиція якої охоплює спірну ситуацію тощо [17, 46].

Отже, метою аналогії права є не створення нової норми, а подолання прогалин у цивільному праві. Збільшувати обов'язковому спадкоємцю його спадкову частку навіть з огляду на такі засади цивільного законодавства, як справедливість, розумність, означає фактично створити нове правило, яке не передбачене спеціальною нормою. Причому ст. 1241 ЦК України має переважно імперативний характер, оскільки містить вичерпний (закритий) перелік осіб, які мають право на обов'язкову частку у спадщині та розмір такої частки. І хоча презюмується можливість зменшення (але ніяк не збільшення) обов'язкової частки у спадщині, це може мати місце за певних умов і лише в судовому порядку. Крім того, при застосуванні положень ст. 1241 ЦК України воля спадкодавця спрямована на позбавлення права на спадкування спадкоємця, який має право на обов'язкову частку, адже останній спадкує в тому випадку, коли заповітом прямо позбавлений спадщини або майно заповідано іншому спадкоємцю. Тому збільшення обов'язкової

частки у спадщині порушуватиме принцип свободи заповіту, що є, як слушно зазначає Є.О. Рябоконт, базисною засадою, навколо якої ґрунтується увесь інститут спадкування за заповітом [20, 100].

У зв'язку з цим вбачається правильною позиція тих судів, які відмовляють у позові про збільшення обов'язкової частки у спадщині. Так, судом розглядалася цивільна справа про збільшення розміру обов'язкової частки у спадщині. Позовні вимоги обґрунтовувалися тим, що позивачка з червня по серпень 2009 року доглядала їх спільного з відповідачем батька, була біля нього, хоча сама потребувала догляду, оскільки є інвалідом. У свою чергу, відповідач ухилився від догляду за батьком. Причому відповідач також має право на обов'язкову частку у спадщині, однак питання про зменшення її розміру в позові не ставилося. Суд дійшов правильного висновку, що, оскільки у ст. 1241 ЦК України не передбачено можливості збільшення розміру обов'язкової частки у спадщині, позовні вимоги не засновані на законі, а тому не можуть бути задоволені [21].

При цьому необхідно відрізнити зменшення обов'язкової частки від усунення від права на спадкування згідно з правилами ст. 1224 ЦК України. Вказані спори відрізняються передусім підставами. При усуненні від права на спадкування має бути встановлена протиправна поведінка спадкоємця, що є визначальною ознакою таких цивільних справ. Підставою зменшення обов'язкової частки у спадщині можуть бути обставини, що не мають протиправного характеру і не пов'язані із поведінкою спадко-

ємця – зокрема, майновий стан останнього. Крім того, настають різні правові наслідки: в першому випадку особа не позбавляється права на спадкування, хоча її частка зменшується судом; у другому – особа повністю втрачає право на спадкування. Необхідно наголосити, що досить часто позивачі спочатку звертаються з позовом про усунення від права на спадкування, втім, у процесі розгляду справи уточнюють позовні вимоги та просять суд зменшити розмір обов'язкової частки.

Проведене в межах статті дослідження дає змогу зробити ряд висновків. На формування змісту позовних вимог у спорі про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині впливає час звернення до суду – до чи після спливу строку для прийняття спадщини. Обґрунтовано, що позивачем у зазначеній категорії спорів є спадкоємець за заповітом або законом. Відказоодержувач та виконавець заповіту не можуть бути позивачами через відсутність юридичної заінтересованості у справі. Відповідачами є особи, визначені у ст. 1241 ЦК України, за умови прийняття ними спадщини. Основним елементом предмета доказування спорів, що розглядаються, є підстави для зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині. З огляду на те, що відповідачами є непрацездатні особи, такі підстави мають бути об'єктивними та належним чином обґрунтованими у судовому рішенні. Критично сприймається висловлена в юридичній літературі позиція щодо можливості збільшення розміру обов'язкової частки у спадщині в судовому порядку.

Список використаних джерел:

1. *Печений О.П.* Деякі аспекти вирішення судами спорів про спадщину (за матеріалами узагальнення судової практики) / О.П. Печений // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2015. – № 3. – С. 143–152.
2. *Позовне провадження: моногр.* / В.В. Комаров, Д.Д. Лупеник, П.І. Радченко та ін.; за ред. В.В. Комарова. – Х.: Право, 2011. – 552 с.
3. *Кухарев О.Є.* Виконання заповіту: проблеми теорії та практики: моногр. / О.Є. Кухарев. – Х.: ТОВ «Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив», 2009. – 263 с.
4. *Бичкова С.С.* Цивільний процесуальний правовий статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження: моногр. / С.С. Бичкова. – К.: Атіка, 2011. – 420 с.
5. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16 травня 2013 року №24-753/04-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13>

6. *Заїка Ю.О.* Спадкове право в Україні. Становлення і розвиток: моногр. / Ю.О. Заїка. – 2-ге вид. – К.: КНТ, 2007. – 288 с.
7. Про судову практику у справах про спадкування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 року № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>
8. Рішення Апеляційного суду Хмельницької області від 21 листопада 2007 року у справі № 22ц-1776 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/1180434>
9. Цивільне право України. Академічний курс: підруч.: у 2-х т.; за заг. ред. Я.М. Шевченко. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ін Юре, 2006. – Т. 1. Загальна частина. – 696 с.
10. *Печений О.П.* Спадкове право: підруч. / О.П. Печений. – Х.: Фактор, 2012. – 368 с.
11. *Ковальчук А.М.* Особливості визначення розміру обов'язкової частки майна у спадщині / А.М. Ковальчук // Університетські наукові записки. – 2009. – № 4 (32). – С. 90–93.
12. Рішення Ордонікідзевського районного суду міста Харкова від 30 листопада 2009 року у справі № 2-3175/09 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/7143669>
13. Рішення Криворізького районного суду Дніпропетровської області від 21 травня 2010 року у справі № 2-217/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/9543776>
14. Рішення Білоцерківського міськрайонного суду від 25 вересня 2008 року у справі № 2-4620/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/2741890>
15. Рішення апеляційного суду Хмельницької області від 20 червня 2008 року у справі № 22ц-1216 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/3667124>
16. *Ромовська З.В.* Українське цивільне право. Спадкове право: підруч. / З.В. Ромовська. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 264 с.
17. Енциклопедія цивільного права України / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; відп. ред. Я.М. Шевченко. – К.: Ін Юре, 2009. – 952 с.
18. Загальна теорія держави і права: підруч. / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачева та ін.; за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. – Х.: Право, 2002. – 432 с.
19. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції України, науковців, фахівців). – Т. 1: Загальні положення; за ред. проф. І.В. Спасибо-Фатеевої. – Х.: ФОП Колісник А.А., 2010. – 320 с.
20. *Заїка Ю.О.* Спадкове право: навч. посіб. / Ю.О. Заїка, Є.О. Рябоконт. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
21. Рішення Заводського районного суду міста Запоріжжя від 9 серпня 2012 року у справі № 2-2073/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/25598867>

Ірина ЗАВГОРОДНЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПОРІВ ПРО ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРУ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ЧАСТКИ У СПАДЩИНІ

Досліджено актуальні питання судового розгляду спорів про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині. Визначено особливості суб'єктного складу сторін у таких спорах. Проаналізовано підстави зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині. Розкрито співвідношення цивільних справ про зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині та усунення від права на спадкування.

Ключові слова: спадкування; спадкоємець; спадковий спір; обов'язкова частка у спадщині; зменшення розміру обов'язкової частки у спадщині.

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СУДЕБНОГО РАССМОТРЕНИЯ СПОРОВ ОБ УМЕНЬШЕНИИ РАЗМЕРА ОБЯЗАТЕЛЬНОЙ ДОЛИ В НАСЛЕДСТВЕ

Исследованы актуальные вопросы судебного рассмотрения споров об уменьшении размера обязательной доли в наследстве. Определены особенности субъектного состава сторон по таким спорам. Анализируются основания уменьшения размера обязательной доли в наследстве. Раскрыто соотношение гражданских дел об уменьшении размера обязательной доли в наследстве и устранении от права на наследование.

Ключевые слова: наследование; наследник; наследственный спор; обязательная доля в наследстве; уменьшение обязательной доли в наследстве.

Iryna ZAVGORODNIA

TOPICAL ISSUES OF HEARINGS OF DISPUTES ON REDUCTION OF THE AMOUNT OF THE HEREDITARY PORTION IN THE INHERITANCE

The article is devoted to topical issues of hearings of disputes on reduction of the amount of hereditary portion in the inheritance. Defines the features of the subject structure of the parties in such disputes. Analyzes the reasons of reduction of the size of hereditary portion in the inheritance. Reveals the ratio of civil cases on reduction of hereditary portion in the inheritance and elimination from inheritance.

Keywords: inheritance; heir; inheritance disputes; hereditary portion; decreasing the size of the hereditary portion in the inheritance.

